

Fulica atra atra L. — Meerkoet.

Grootste legsel 1/11.

1/4 plus 1/3 waterhoen, Vlijmen 29 Mei 1906; de eieren van de meerkoet met zeer groote paarsbruine en bruine vlekken. (Voor deze soort zeer abnormaal).

1/1, Texel, 1908; met zéér donkerbruine grondkleur; maten $46,7 \times 32,3$; determinatie van Pelt Lechner.

Phasianus colchicus L. — Fazant.

Uit fazanterie: paarsachtig grijs, blauwachtig wit, groenachtig wit, een dwergei $23,7 \times 20,7$.

Een nieuw broedgeval van de hop, *Upupa e. epops* L., in Nederland,

DOOR

M. J. TEKKE

Zooals reeds vermeld in „Limosa” (16, p. 64) werden van 21 April tot en met 3 Mei 1943 dagelijks door de waarnemers van het Ringstation „Ockenburgh”, de heeren F. G. J. Boer, J. Hunting en schrijver dezes, 2 exemplaren van de hop gezien. Het Ringstation is gelegen aan den binnenduinrand tusschen Loosduinen en Monster. Na verloop van een periode van 21 dagen — dus op 24 Mei — vertoonden zij zich weer geregeld in de omgeving en hoorden wij af en toe het typische geluid: „hoep-hoep-hoep”. Van laatstgenoemden datum af werd door ons ernstig rekening gehouden met de mogelijkheid van een broedgeval. Wij werden in deze meening te meer gesterkt, toen op 26 Mei en volgende dagen telkens slechts één vogel werd gezien; naar bekend is, wordt het broedende ♀ door het ♂ op het nest gevoerd.

Het zooeven genoemde geluid schijnt alleen in den paartijd voortgebracht te worden, want later hebben wij dit niet meer gehoord. Wel vernamen wij geregeld hun katachtige alarmroep, ongeveer klinkend als: „cherr”.

Zoolang de hoppen zich voedselzoekend langs de door bosch begrensde vlakte ophielden, konden zij goed geobserveerd worden, hoewel zij buitengewoon schuw waren en zelden op korten afstand in den kijker konden worden genomen. Geregeld werd na het voedselzoeken in een bepaalde richting gevlogen, zoodat wij vermoedden, dat ook in die richting naar een nest moest worden gezocht. Meestal bewogen de vogels zich op den grond en zagen wij hen laag over het bosch vliegend in een vaste richting verdwijnen. Zij konden evenwel op hun vlucht slechts een korten tijd worden gevolgd, zoodat het niet mogelijk was te bepalen waar ongeveer het nest mocht worden verwacht. Dit kon derhalve evengoed op het landgoed „Ockenrode” als op „Ockenburgh” het geval zijn.

Onvermoeid, zonder de vogels te verontrusten, zochten wij het geheele

terrein af, betrokken wachtposten op verschillende punten, in de hoop de broedplaats op deze wijze te localiseeren, doch alle pogingen bleven zonder resultaat. Opgemerkt dient te worden, dat ons onderzoek werd belemmerd door afgerasterde gedeelten en andere verboden terreinen. Aan alle onzekerheid werd echter op 25 Juni een einde gemaakt, toen de oude vogels met 2 jongen werden waargenomen, terwijl op 26 Juni de jonge vogels gedurende 15 minuten op een afstand van ongeveer 15 meter konden worden geobserveerd. Bij die gelegenheid viel duidelijk het verschil tusschen de oude en jonge vogels op: minder ontwikkelde kuif en het eenigszins vale vederkleed. Voorts maakten de jongen ten opzichte van de waakzame ouden en suffigen indruk. Hiermede is derhalve het broeden in Nederland voor het eerst sedert 1913 weder komen vast te staan en werd tevens het eerste positieve broedgeval in westelijk Nederland van de soort geconstateerd.

Het feit dat het terrein tot „Sperrgebiet” is verklaard en de rust die er momenteel heerscht, zullen niet weinig tot dit resultaat hebben bijgedragen. Volledigheidshalve volgen hieronder de waarnemingsdata tot 25 Juni:

21/4	22/4	23/4	24/4	25/4	2/5	3/5	24/5	25/5	26/5	28/5	7/6	8/6	10/6
2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	2
13/6	14/6	18/6	20/6	24/6									

1 1 2 1 1 exemplaren.

Omtrent de broedgegevens van de hop meen ik goed te doen volledig te citeeren hetgeen wordt medegedeeld door H a v e r s c h m i d t op p. 77 van zijn „Faunistisch overzicht van de Nederlandsche Broedvogels”:

„Deze reeds lange tijd als broedvogel zeldzame vogel is thans stellig als zoodanig uit ons land verdwenen. In de Avifauna Neerlandica 1908 staat nog, dat de soort in kleine getale in alle provincies voorkwam, maar zooals dikwijls, wordt hier geen onderscheid gemaakt tusschen voorkomen als broedvogel en dat alleen op de trek.

In Voorkomen en Trek 1925 konden geen nieuwe broedgevallen worden medegedeeld en werden slechts de oude opgaven: Leersum 1910, de Vuursche 1913 en Aalten (alwaar geregeld, doch reeds niet meer omstreeks 1924) genoemd. Omstreeks dezelfde tijd hield de Hop nog stand in Limburg, waar hij volgens Avif. Limb. (p. 83) vroeger vrij algemeen broedde, maar sinds het einde van de vorige eeuw gaandeweg zeldzamer werd, zoodat hij na 1913 en iets later in Limburg, niet meer met zekerheid broedend werd geconstateerd.

In het geheele land werd na 1925 bovendien niets meer over broeden vernomen.”

Op p. 129 van „Nederlandsche Vogelen” door N o z e m a n en S e p p, staat vermeld, dat de hop zich omstreeks 1745—1747 nog geregeld aan den binnenduinrand van Egmond tot Schoorl vertoonde, en dat N o z e m a n het niet onmogelijk achtte, dat hij er een enkele maal broedde. Op 19 Mei 1943 werd door den heer en mevrouw K o o p s, Zuiderparklaan 360, Den Haag en ons medelid den heer J. F. M. v a n M a l s s e n op „Terhorst” onder Wassenaar 1 hop waargenomen en het geluid: „hoep-hoep-hoep” gehoord.

Voorts verwijs ik naar „Le Gerfaut”, 1943, p. 37, waarin een foto en bijzonderheden worden gegeven omtrent een broedgeval in 1942 in den Antwerpsche Kempen. In zijn slotbeschouwing merkt de schrijver op, dat de

hop als broedvogel misschien minder zeldzaam is dan men denkt, doordat hij vaak over het hoofd wordt gezien. In 1942 werden bovendien in de maand Juni niet minder dan 3 paartjes waargenomen en wel te Beeringen, Wijneghem en Beernem bij Brugge.

Oölogische en nidologische mededeelingen, 1943, 1

DOOR

Tsj. Gs. DE VRIES.

Eiermaten van de westelijke matkopmees, *Parus atricapillus rhenanus* Kleinschm.

Ik vond bij de Buunderkamp een 7-legsel in een der nestkastjes. Eieren zeer klein (gem. $14,7 \times 11,4$, gewicht 62 mg), het nest zelf zeer typisch voor deze soort door de losse samenstelling. (W. Hellebrekers).

Deze eieren zijn inderdaad klein. Opgaven van maten en gewicht dezer soort komen in de literatuur slechts sporadisch voor. In de „Nederl. Vogels” (p. 193) wordt eveneens een 7-legsel vermeld, waarvan de eieren in doorsnee $15,28 \times 11,89$ meten en gemiddeld 0.063 zwaar zijn. (de V.).

Afwijkende eieren van de tjiftjaf, *Phylloscopus c. collybita* (Vieill.).

Daar de eieren van deze soort in het algemeen zeer weinig verschillen, vermeld ik de volgende legsels:

1/6 van 2 Mei Buunderkamp, zwaarder gevlekt dan normaal met grote grijze ondervlekken. Deze laatsten heb ik bij deze soort nooit gezien.

1/5 van 9 Mei Valkenburg, lange eieren (gem. $16,9 \times 12$, max. $17,2 \times 11,9$) met fraaie krans. Gewoonlijk zijn de eieren kort ovaal.

Ik heb de indruk, dat de soort in Nederland sterk toeneemt. Persoonlijk heb ik dit jaar 15 nesten gevonden. (W. Hellebrekers).

De „Nederl. Vogels” (p. 223) geeft als gemiddelde maten van 100 eieren $15,45 \times 12,09$, max. $17,7 \times 12,6$ en $17,1 \times 13,7$. (de V.).

Erythristische legsels van den zwartkop, *Sylvia a. atricapilla* (L.).

Ik ben dit jaar zoo gelukkig geweest om twee erythristische legsels te vinden: 1/4 van 10 Mei Valkenburg, eieren tamelijk donker bruinachtig paars, en 1/5 van 11 Mei Sittard, eieren buitengewoon fraai helder rood gevlekt op lichte rode grond. Verder vermeld ik nog een 1/5 legsel van 12 Mei Susteren, waarvan twee eieren egaal bruin waren, dus geen eigenlijke vlekking vertoonden. (W. Hellebrekers).

Hoewel erythrisme bij eieren van onze inheemsche vogelsoorten wel het meest bij den zwartkop (en de grauwe klauwier) optreedt, schijnen dergelijke legsels in ons land — evenmin trouwens als in Engeland — toch lang niet zoo veel voor te komen als in Duitschland, waar, volgens Re y (p. 193) „etwa sechs Prozent der Gelegen so gefärbt sind.” (de V.).

Eieren van den koekoek, *Cuculus c. canorus* L.

Op 13 Mei vond ik bij Weert een fraai groot grijsachtig ei ($23,4 \times 16,7$) bij één ei van de tuinfluiter (*Sylvia borin*). Het wijfje van de tuinfluiter